

تشکیل معاونت بین الملل بازار سرمایه؛ گامی اساسی برای جذب سرمایه گذار خارجی

دکتر حیدر مستخدمین حسینی
رییس سابق هیات مدیره بورس اوراق بهادار تهران

ترتیب منابع تازه ای به اقتصاد تزریق می شود و سرمایه گذار خارجی نیز می تواند در ترکیب سهامداری شرکت های بورسی قرار بگیرد. علاوه بر اینها شرکت های دیگر باید به برنامہ های جدید می توانند اقدام به تجدید ساختار و افزایش سرمایه کنند. اما نگاه دیگر باید به برنامہ های دولت یازدهم اشاره کرد. دولت جدید به حمایت از تولید تاکید دارد و برنامہ های قید کرده از تولید حمایت می کند نه از واردات کالای تمام شده. این موضوع فرصتی است که دولت تمام توان خود را بگذارند تا تولید رشد کرده و با افزایش فروش، سوددهی بنگاه های اقتصادی نیز بالا برود. رشد سودهای بالا بنگاه های اقتصادی باعث افزایش جذابیت برای سرمایه گذاران خارجی می شود. نکته دیگر اینکه فقط نباید بر حضور سرمایه گذار خارجی در بازار سرمایه کشور متمرکز شد بلکه مسئولان باید تلاش کنند تا شرکت های بزرگ بازار سرمایه را در سایر بورس های بین المللی وارد کنند. عرضه سهام شرکت های ایرانی در سایر بازارهای جهانی باعث می شود تا بازار سرمایه کشور در منطقه مطرح شود و به سمت بین المللی شدن بازار سرمایه حرکت کنیم. هدف مسئولان از سرمایه گذاری خارجی این است که هر دو طرف هم سرمایه گذار و هم سرمایه پذیر بنده باشند که یک فرصت برای هر دو طرف است. بنابراین امیدوارم با دیپلماسی سیاسی جدید دولت اولین قدم در دیپلماسی اقتصادی کشور با حضور شرکت هادر بازارهای سهام دنیا و سرمایه گذاران خارجی در بازار سرمایه کشور، بازار سهام به سمت بین المللی شدن حرکت کند.

■ راهکارهایی برای معرفی بین المللی بازار سرمایه

برای معرفی بازار سرمایه ایران در ابعاد بین المللی، بهترین راه شاید این باشد که در اتاق بازرگانی جایگاهی برای بورس کشور ایجاد شود و کنون کار گزاران در این عرصه حاضر شود. همچنین بخش های اقتصادی سفارت خانه ها نیز باید در اطلاع رسانی و معرفی بازار سرمایه کشور فعال شوند. امروز در دنیا علم بازاریابی در حال طی شیوه های تکاملی است اما کشور ما از این حوزه غافل مانده است. نهادهای اقتصادی کشور مبادی برای مدیریت سرمایه گذاری خارجی در بازار سرمایه اطلاع رسانی وسیعی انجام دهند. در مجموع باید یک حرکت ملی برای توسعه اقتصادی کشور انجام داد تا با جذب سرمایه های خارجی در اقتصاد و بازار سرمایه که بخش مهمی از اقتصاد است، بسیاری از مشکلات را برطرف کنیم. علاوه بر اینها بورس در اقتصاد ملی همیشه نقش ملی و کلیدی دارد و تمام اقتصادهای بزرگ ریشه در بازار سرمایه دارند نه بازار پول. برای ترغیب سرمایه گذاران خارجی بهترین راهکار تبیین و تشریح متغیرها و شاخص های بازار سرمایه است. تجزیه و تحلیل این شاخص ها نشان می دهد که بازار سهام کشور مابازاری جوان و بکر است. به این ترتیب زمانی که سرمایه گذار خارجی با مطالعه متغیرهای این بازار به جوانی آن پی می برد علاقمند به سرمایه گذاری می شود چرا که امروز بسیاری از کشورهای توسعه یافته سرمایه های بیکاری دارند چون کشورشان از سرمایه گذاری اشباع شده و به دنبال بازاری بکر برای سرمایه گذاری هستند. بازار سرمایه کشور ما هنوز برای رشد جا دارد. این روزها که در سال جاری بازارهای موازی با بازار سرمایه نیمه تعطیل و راکد هستند هجوم نقدینگی ها به سمت بازار سرمایه بوده است با وجود این با توجه به کاهش ارزش پول ملی بازار هنوز رشد کافی نداشته و جابرای بالا رفتن دارد. این موضوع می تواند سرمایه گذار خارجی را به حضور در بازار سهام ایران ترغیب کند. در نهایت، پیشنهاد مشخص من تشکیل معاونت بین الملل در سازمان بورس با همکاری همه بورس ها، کار گزاران، تامین سرمایه ها، وزارت اقتصاد و وزارت امور خارجه باشد تا با تعامل مستمر با یکدیگر بازار سرمایه کشور را به سایر کشورهای هم معرفی کنند.

یکی از مهمترین مشکلات در اقتصاد کشور ما کسری منابع مالی بنگاه های اقتصادی است که هم برای دولت و هم برای بنگاه های اقتصادی فشار مالی سنگینی است. یکی از اصلی ترین شیوه های تامین مالی در همه دنیا بازار سرمایه است. در کشور ما هم بازار سرمایه تلاش می کند تا به جایگاه واقعی خود در تامین مالی بنگاه های اقتصادی برسد، اما هنوز نتوانسته جایگاه واقعی اش را به تصویر بکشد. مهمترین علت نیز این است که با توجه به مجموعه مشکلات اقتصادی فرصت حمایت بیشتر از بازار سرمایه نشده است، اما در برنامہ دولت یازدهم و وزیر اقتصاد بحث فعال کردن بازار سرمایه و در آن تامین مالی از این محل مورد تاکید قرار گرفته است. یکی از راهکارهای تامین مالی، افزایش سرمایه است و سازمان بورس نیز در همین راستا فعالیت های خوبی را انجام داده است، اما با توجه به توان اقتصادی بنگاه ها، افزایش سرمایه با محدودیت هایی مواجه است. علاوه بر اینکه برخی بنگاه ها نیز تمایل به افزایش سرمایه ندارند، ساختار اقتصادی کشور نیز محدودیت هایی در این رابطه دارد. این مشکلات امکان افزایش سرمایه را از طریق بازار سرمایه عقب انداخته است. در حالی که وقتی ارزش پول ملی کشور در سال های اخیر به یک سوم کاهش یافته است متناسب با آن سرمایه بنگاه های اقتصادی باید حداقل سه برابر شود تا ارزش دو سال گذشته برسد. کشور مادر برنامہ های توسعه ای رشد اقتصادی ۸ درصدی را پیگیری می کند در حالی که در سال گذشته رشد اقتصادی کشور ما منفی ۵ درصد بوده و در سال جاری قرار است به صفر برسد. پس تصویر خیلی روشنی پیش روی ما نیست و اقتصاد کشور ما از بیماری های درونی زیادی رنج می برد که یکی از آنها بحث تامین مالی است. برای اینکه بتوانیم رشد ۸ درصدی اقتصاد را محقق کنیم نیاز به سرمایه در کشور است و سرمایه های داخلی کشور کفاف این مهم را نمی دهد بر همین اساس در این شرایط نیاز به سرمایه های خارجی مطرح می شود. سرمایه گذاری خارجی یکی از راهکارها برای تامین مالی بنگاه های اقتصادی است به خصوص شرکت های حاضر در بازار سهامی که اکثر شرکت های بزرگی هستند و باعث افزایش اشتغالزایی و توسعه صادرات می شوند. این بنگاه های اقتصادی از اهمیت بالایی برخوردارند. از نگاه علم اقتصاد، ماموریت بازار سرمایه تامین منابع مالی مورد نیاز بازار سرمایه است و این بازار باید منابع مورد نیاز شرکت ها و بنگاه های اقتصادی را فراهم کند. خرید و فروش سهام نماد اصلی بازار سرمایه نیست بلکه تامین مالی بنگاه های اقتصادی برای اجرای برنامہ های توسعه ای مهمترین هدف این بازار است. برای تحقق این هدف بازار سرمایه باید تلاش کند به انواع ابزارها که جنبه های مالی دارند و تنوع برانگیز است، مجهز باشد. شرکت ها باید با انتشار انواع اوراق قابل معامله نیاز مالی بازار سرمایه را برطرف کنند. به این ترتیب بازار پول و بانک ها مجبور نیستند به نقدینگی جامعه فشار بیاورند و وظیفه خود را برای سرمایه گذار در گردش جامعه انجام دهند. در هر صورت منابع داخلی ما کفاف ۸ درصدی اقتصادی را نمی دهد به همین دلیل باید بازار را تجهیز کرد تا از همه ابزارهای تامین مالی استفاده شود و حضور سرمایه گذار خارجی می تواند کمک خوبی برای این موضوع باشد.

■ پیش به سوی بین المللی شدن

شرکت های ایرانی به لحاظ ساختاری نیازمند اصلاح هستند بنابراین حضور سرمایه گذاران خارجی فرصت تاریخی است که با خرید سهام شرکت های ایرانی در بازار سرمایه بتوانند بخشی از نیاز مالی بنگاه های اقتصادی را تامین کنند و در افزایش سرمایه شرکت ها حاضر شوند. به این